

Latweefchu Awises.

Nr. 34.

Zettortdeenâ 22. August

1857.

Awischu = sinna s.

Muhsu schebligais Kungs un Keisers islaidis wiseaugstaku grahmatu kas wisseem saweem pawalstneekem isfluddina; ka Winnu jaunakais brablis, Leelwirfts Mikails Nikolajewitsch 4tâ Augusta deenâ Pehtermuischas Keisera pilsbasnizâ faderrehts tappis ar sawu augstu bruhiti, Bahdenes Leel-Grzoga mahsi, Ziziliju un ka ta nu pahkristita un to wahrdu dabbujuse: Olga Weodorowna. Lai Deews Kungs tohs baggati fwehti. — Umburgas pilsatâ 1mâ Augustâ pulwera tohrni underopzeeram ar 3 saldateem strahdajoht ugguns zehlees. To mannijuschi gribbejuschi isbeht, bet ne ka! Ar tahdu breefnigu trohkfni un spehku tohrnis gaisâ skrehjis, ka balki un seedi lihds 400 pehdas augsti gaisâ skrehjuschi, zitti nammi drebbejuschi un ruhtes saplihfsuschi. Pagrabbâ appaksch ta tohrna bijuschi 14 tuhft. mahrzinâs pulwera. Deews pasargajis ka tē ugguns naw peektuis, jo tad pilsatam pohsts buhtu bijis. — Pruhfchds Bojanowas pilsats pa treiju stundu laiku gluschi nodedsis. 420 nammi, wissas basnizas, pabrihki un trohna nammi pagallam un tiklai Lutteru skohla palikuse; kahdi 40 zilweki sadegguschi, 2 tuhft. zilw. palikkuschi bes jumta un bes maifes, bes mantas! Dauds aplahpuschus atradduschi pagrabbds, kur sewi un sawu mantu gribbejuschi paglababt. Baggato melderu ar seerwu un meitu usgahjuschi aplahptu sawâ pagrabbâ. Melderis rohkâs wehl turrejis leelu makku ar naudun un pee wianna bijuschi 20 tuhft. dahlderî papihra naudâs! — Sprantschu Keisers pee Kehnineenes Wiktorias buhdams to peerunnajis, lai Calenderi

un Eistreikeri arri no Turkeem praffoht, ka teem laudim Moldawâ un Balakajâ ne taptu pahri darrihts. Keiseram isdewees un nu Sprantschu, Kreerwu, Pruhfchu un Sardinjeru weetneeki, kas sawas leetas jaw bij eepakajuschi un no Konstantinopeles gribbeja ais-eet us mahjahm, tur paliks, jo Turks sohla darrihtka schee praffa. — Kineseri nikni palikkuschi, ka Calenderi teem nomaitajuschi tik dauds to karrâ-laiwu, sahkoht atkal jo stipri taifitees us karru, bet Calenderi stahw meerâ, jo ar Indijereem behdas deesgan un teem nu jasuhtha saws karrâ-spehks, kam bij jaeet prett Kinesereem, us Indiju. Gan jau dascha sinna nahkusi, ka Calenderi Dehlias pilsatu dumpineekem ar sturmi effoht panehmusch, bet to wehl ne gribb tizzeht, jo Generatam Bernardam, kas scho leelu pilsatu aplehgere, irr ne zik spehka, bet dumpineekem pilsatâ leelu-gabbalu un pulwera deesgan. Ja schee ne buhtu tahdi bailigi un nesapraschi, tad Calenderus tur jaw buhtu uswinnejuschi. Daschâ pilsatâ Calendereem gan isdewees dumpineekus salauft un sawaldiht, bet zittâs weetas scheem wirfrohka un wehl schur tur zeltahs no jauna. Zittas Indijeru regimentes gan nahkuschas un paschi apsohlijuschees ka klausischohht, un eesahkoht gan arri Calendereem palihdsejuschi, bet pehz israhdijees, ka wiltneeki un teem mas ko warroht ustizzeht. Tadeht meers gan ne buhs, pirms leels karrâspehks no Ciropas ne buhs atnahjis. Tad tohs dumpineekus salausihs gan. Bet nu nahk Indijâ tas leelais leetus laiks, kur ne buht ne warr karrroht; jo wissi zekki tad irr famirkuschi woi appluddinati, tã ka ar karrâ-spehku ne kur ne warr eet. Calenderu karrâ-spehklam Indijâ irr 3 tuhft. elewanti un 16 tuhft.

Kameeku lohpu kas teem nefs tahs karr-leetas, lo muhsu semmes ar firgeem wedd. Tahdi leeli lohpi pa samirkufchu semmi leetus laika ne kur ne warr eet. Wissas Calenderu awises pilnas ar stahsteem par teem breefmigeem warra un pohsta darbeem, lo tee dumpineeki darra, kas eet un laupa, dedfina un flepka-wibu darra mallu mallas, ka jaw palaihti plehfigi swehri. Tihri affaras birft kad lassa, ka tohs wirfneekus, winna peederrigus un fristigus zilwekus kauj un mohja, kur dumpineekem wirfrohka, un kahdas neisteizamas breefmas teem nabbaga Calenderu zilwekeem, kas isbehgufchi no dumpineeku naggeem, behgdameem deen nakt jabehg un jaflehpjajs pa mescheem, purwjeem, pa needreem uppes, pa kalneem un tufkneefcheem maldidamees un no dumpineekem mekleti un dsihiti ka salki. Wai tam, kureu pehdas useet un lo tad rohkas dabbu! Tam jazeefch breefmigas mohkas un pohsta nahwe. Bet arri japreezajajs, ka Deews dauds to nelaimigu itt brihnischligi jaw irr pasargajis tahda pohsta behgshana un isglahbis no winnu naggeem un ka ir starp Indijeru laudim gaddahs tahdi, kas schohs nelaimigus wihrus, feemas un behrnus mihligi usnemm sawas buhdas, tohs paslehpj, barro un palihds isbehgt. Arri jabrihnojajs, zil pastahwigi, tizzigi un zil ilgi schee wihri wissuwairak seewischli un arri zeenmahtes spehj iszeest wiffadas bailes behgshanu, baddu un breefmas, un ka schahs allasch teem wihreem bijufshas par eedrohshinatajahm un par eepreezinashanu tahdas behdas. Par to dauds gohda stahsti awises lassami. Lai Deews irr schehligs un ahtri palihds par meera.

Saunas sinnas.

No Leel-Efferes puffes. Pehrn jaw schein tai 7ta Suhni ja leela wehtra skahdi itt leelu pee ehkahn un mescheem darrijufe. (Skatt. Latw. Awises Nr. 32. 1856.), un raug brihnumi! kur pehrn wehtra apstahjufees, schogadd ta atkal saklusi tai 29ta Suhni ja pee Strundes rohbescheem mescha

plohfitees un gahjufe pa Needras kunga meschu, kur atkal leelu leelo skahdi padarrijusi dauds simts kohkus nolausdama gan arri ar wiffahm saknehm iszeldama, ka kohki tur gubahm gulloht. — Teiz, ka wiffa skahde Needras mescha lihds 3000 rubuteem fudr. takseereta. — No Kreewsemmes raksta, ka tai 10ta Maija irr lehna semmes trihzeschana mannita. No Saljanes fallas, Kaspiska juhra, arri raksta, ka us to fallu Duannu, ugguns dauds weetas no semmes iswenta, un kahdas 4 werstes tahtu ugguns un karsta „Lawa“ pluhduse. Pehdigi leela ugguns lohde effoht parahdijufees un gaifa us juhras pufsi pasuddusi. — No Turku walfts pilfata Nikofias Ziprias falla, raksta, ka tur tai 25ta Maija ugguns kahda nammâ ispruklusi, kas 4 stundas 114 kohpmanu bohdes pelnds liklusi. Skahde takseereta us 4 millionu pijastereem. — No Ludwiksbergas raksta, ka tur Suhni ja, muhsu augsti zeenitam Generalim Todlebenam, kas taggad par Wahzsemmi leere, effoht diwi musika pulki no diwahm regimenfehmlu leelu gohda musiki spehlejufchi. — No Nischni = Nowgorodes, Kreewsemme, raksta, ka tur 23schâ Maija ugguns ap pufsnakti wezza nammâ ispruklusi, un no wehtras tahtu dsihita 92 kohka nammus nopohstijufe. Wiffa ta skahde effoht us 85 tuhft. rubl. fudr. rehkinata. Diwi zilweki arri tais leefmas sawu nahwi atraddufchi. — (Lai Deews no ugguns breefmahm muhs wiffus pasfarga!)

E. F. S.

Las padohms.

Saimneekem. Effoht isprohwehts, ka schahweta linnu-fehla dauds jo derriga pee fehshanas ne sakfullu kulta. Wahzsemneeki talabbad tik tohti muhsu fehllu zeenijoht, ka mehs winnu schahwesam rija. Kad neschahwetu gribb feht, tad wajagohht winnu jel mas pahru gaddu turreht, wiflabba galwinas, un ne muhscham ne feht it prischu. — Sinnama leeta gan irraid, ka wiffi tee augli, no

kurceem elji taifa, ilgi sawu dihgſchanas ſpehku paturr. Ir linnu fehla paleek ilgi dihkſtoti. Winnu gaddu laffijam awiſes ſcho ehrmigu notiffkumu. Rahda muifchneeze Wahzſemmē rahda pirzejeem ſawu fehllu. Rahdoht greſſens winnai noſuhd no pirſta. Par kahdeem trihs, tſchetreem gaddeem wiina pehrk no prezzineeka iſlawetu Rihgas fehllu. Scho fehjoht fehjeji atrohn eekſch winnas — ir ſawas zeenigas greſſenu! Linni gan labbi eſſoht paanguſchi. Smebjahs toreis, ka nederriga Wahzſemmes fehla, wezza palikkufi, pahwehrſchotees par derrigu Rihgas fehllu. — Wet ta iſtēna waina, kalabbad Wahzſemneeki un Dllandeeſchi labbpraht teeze muhſu fehllu feht, un ſawu wedd eljes ſudmallās gan buhs ſchi. Wahzſemneekēem wairak ruhp ſmaliki balti ſchleedri, ne fehla. Dalabbad winni ſawus linnus labbi paſakus pluhz. Wehs atkal wairak ſawu fehllu nahzinajam. Dalabbad muhſu fehla labbaka preekſch fehſchanas. — c.

• Sauna Grammata.

Ihſa pamahziſchana Latweeſcheem, kaſ ſawu wallogu labbaki grihb pahriſht un zaur to par labbeem rakſtitajeem palikt, ſagahdata no G. Braſche, Rihzes un Bahrtēs mahzitaja. Grammata no Latweeſchu draugu beedribas ar gohda-makſu puſchkota. Selgawā 1857 drikketa. 40 leelas lappas, tā eſeetas kà tahs lantkahrtes iſtahſtiſchanas. Makſa 20 kap. f. dabbujama Selgawā pee Schulza mahzitaja un Rihgā pee Buchholza Kunga, Pehterburgas preekſchpilkatā, leelajā eelā, Buchholza nammā ſtarp Gertruhdes un Kreewu baſnizas un pa wahrteem turja-ee-eet.

Scho grammatu jumš, mihteem Latweeſcheem, ar drohſchu firdi warru uſteikt. So to wihrs tahds ſarakſtijis, kaſ wiſſeem ſinnams rakſtu-meifteris. Wehl klaht ſcho ſawu grammatu, pirms drukkā lizzis, pahriteiſes dewis Latweeſchu draugu beedribai pah-

luhkoht luhgdams, lai ſchi tam iſdohdoht ſawu padohmu par to, kaſ wehl truhkſtoht un kaſ japahrtaija un allasch ar ihſtu lehnprahtibu to lahgu lahgham pahrtaiſijis, kamehr beidſoht wiſſa beedriba to ſpreedumu iſdewuſi, ka ſchi grammata tohti derriga un ar gohda-makſu puſchkojama. Tā tad 2 gaddi ar to pagahjuſchi, kamehr ta gattawa kluiſi. — (Mahzees no tam, ka ihſti gudri wihri darra. Zebſchu gan paſchi mahk rakſtiht un ſawu darbu labbi proht, tomehr ne teizahs buht jaw pilnigeem, bet ar paſemmigu prahtu paſchi mekle un klaufa ir zittu gudru wihru labbu padohmu, ſinnadami, ka 4 woi 10 galwas jo gruntigi kahdu leetu warr apdohmaht, ne ka weena weeniga). — Wet us ko tad ſchi grammata tik derriga? Ne us laika kawekli, bet us pamahziſchanu, kà ſawas dohmas riſtigi un gohdam us papihra warri ſalikt. Tad nu ſchi grammatā nebuhs tik ta ko palaffitees, bet ta laſſama ar apdohmu un lahgu lahgham laſſama, kamehr mahzibas galwā un firdi buhs eeanguſchas, tad tiklai ihſtens labbums no ta tew zelſees. — Ur mutti runnaht — to ſpehku Deews ikkatram dewis; bet ar ſpalwu gudri un pareiſi ſawas dohmas iſteikt irr geuhra leeta, ſkunſte un ne ikkatram dohta Deewa dahwana. Urri bes labbas pamahziſchanas retti kahdam tas iſdohſees par labbu rakſtitaju palikt. Zik geuhri un aplam ikkatram iſeet, kaſ labbu mahzibu naw dabbujis, kà par labbu rakſtitaju warr palikt, to apleezinaſi patš, kad peeminni, zik tewim mohkas bijuſchas (un warr buht wehl irr) kahdu grammatu ſarakſtoht, jeb kahdu rakſtu us drukkū taiſoht. Peeminni kahdas neſaprohtamas tahs grammatas, ko muhſu ſaldati atlaiſch; jeb arri buhſi dſirdejis, zik tahm Awiſchu puſſudmalahm darba, iſſiſjoht neſklaidru rakſtu graudus, zik rakſtu ar to aiſeet wehja un ne nahk drukkāſ nammā tamdehl, ka rakſtitaji neſinnajuſchi ne uſ-eet to leetu kaſ jaraſta, nei ſinnajuſchi to leetu tā ſarakſtiht, ka prohtams un derrigs. — Latweeſcheem par ſlawu jaſakka:

ka ſchi laikā dſennahs pehz gudribahm un ſpeeschahs pee gaismas kluht; bet jaſchehlojajs ka — jebſchu mallu mallās rakſtitaji zelahs, ta leelaka puſſe ne ſinn, ne proht, kà pareiſi buhs rakſtiht. Kalabbad ne ſinn! Kalabbad ka tam naw dabujama ne kahda derriga pamahziſchana par to; jo tahda grahmata Latweeſcheem wehl ne bij gahdata. Tad nu gan Braſche mahzitais un Latweeſchu draugu beedriba to ſagahdajuſchi. Buhs daudſeem derriga kaſ ar rakſteem paſchi publejahs, wiſſuwairak ſkohlās buhs derriga, kur prahtigi un labbi mahziti ſkohlmeiſteri ar ſcho grahmatu ſkohlneeku rohkās, ſcheem weeglaki un gruntigi warrehs eemahziht, kà par labbu rakſtitaju warr palikt.

ſchi grahmata wiſs irr iſteiktis ar ſinnu un ar ihſeem wahrdeem, tà kà ar prahtu un apdohmu jalaffa un gruntigi jamahzahs. Urri daſch padohms dohts kaſ rahda, no ka gohdigam rakſtitajam buhs ſargatees. — Lai nu Deems palihdſ ſchai grahmatinai ee-ſet daudſ ſkohlās, mahjās un galwās un tahs lohza uſ gudribu, kaſ ar rakſtiſchanu labpraht publejahs.

Schulz,

Latweeſchu draugu beedribas wezjakais.

Studdinaſchana.

Pee jauna wilka.

Tas kantoris „Jaunais wilks,“ — Jelgawā, Kattoļu eelā, — pee ſurra kantora-durwim jauna wilka bilde peefaheta, darra ſtunamu wiſſeem lauzineeſeem un ſemmes kohpejem:

ka ſchi kantorā itt wiſſada labbiba, linnu ſehllas un linni tohy pirkti, un ka ſohla tē labbu tirgu maſſaht un uſtizzigi ar wiſſeem teem darriht, kaſ pee wiſſa ſawu prezzi pahrdohs. Tee labbibas, linnu ſehllu un linnu pahrdemeji, kaſ par ſawu prezzi grihb dabuht labbu tirgu, lai pilſatā cebranzohht pee ſunes-wahrteem noſauz to wahrdu: „Pee jauna wilka“ un pee ta pee-ſeizahs un peeraſtahs; par to teem tohy apſohlihts, ka tee tur labbi un uſtizzigi tays apgahdati.

S. Wulffohn, tà ſaukts: Wilks.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgā tai 19. August un Leepajā tai 17. August 1857 gaddā.

Maſſaja par:	Rihgā.		Leepajā.		Maſſaja par:	Rihgā.		Leepajā.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Eſchetw. (1 puhru) rudſu . . .	2	10	1	90	1/2 puddu (20 mahrz.) dſeſes . . .	—	80	—	90
1/3 „ (1 „) ſweeſchu 300 —	3	25	3	30	1/2 „ (20 „) tabala . . .	1	70	—	—
1/3 „ (1 „) meeſchu 180 —	1	90	1	70	1/2 „ (20 „) ſchlihtu appinu . . .	—	90	2	50
1/3 „ (1 „) auſu . . . 105 —	1	10	—	90	1/2 „ (20 „) ſchah. zuhlu galk. . .	2	80	—	—
1/3 „ (1 „) ſirnu . . . 225 —	2	50	—	—	1/2 „ (20 „) frohna linnu . . .	1	75	2	—
1/3 „ (1 „) rupju rudſu milt. . .	2	20	2	—	1/2 „ (20 „) bracka linnu . . .	1	25	1	—
1/3 „ (1 „) bihdeletu „ . . .	3	—	3	—	1 muzzu linnu ſehllu . . . 7 lihdsj	9	—	—	—
1/3 „ (1 „) „ ſweeſchu mil. . .	4	25	4	—	1 „ filku	13	75	13	50
1/3 „ (1 „) meeſchu putrain. . .	3	—	—	—	10 puddu ſarkanas ſahls . . .	5	—	5	—
10 puddu (1 birkawu) ſeena . . .	4	50	—	—	10 „ baltas rupjas ſahls . . .	5	—	4	60
1/2 „ (20 mahrz.) ſweeſta . . .	3	50	3	20	10 „ „ ſmalas „	5	—	4	—

Leepajā lihdsj 17. August d. atnahf. : 98 fuggi un iſgahj. 100. Rihgā lihdsj 19. August atnahf. : 1204 fuggi un iſgahj. 1066. Atnahſuſchi : 598 ſtruhgās un 3169 plohti.

Brihw drikkelt.

No juhrmallas-gubernements augſtas waldfchanas puſſes: Cenzlei-Director W. Gruner, ſtello. Cenſor. Jelgawā, tai 20. August 1857. No. 155.